

کارشناس «آتیه‌نو» به پرسش‌های شرکای اجتماعی پاسخ می‌دهد

آیاتغیر سن شناسنامه‌ای در دریافت خدمات تأثیرگذار است؟

گزارش

سازمان تأمین اجتماعی به‌عنوان بزرگ‌ترین سازمان بیمه‌گر کشور با جامعه‌عظیمی از مخاطبان در ارتباط است که غالباً با قواعد و قوانین این سازمان بزرگ آشنایی کافی ندارند. «آتیه‌نو» تلاش

- پرداخت بخشی از بدهی کارگاه توسط یکی از شرکا
- اخذ غیر حضوری تعهدنامه از دختر متوفی برای برقراری مستمری

احمد فاضلی
کارشناس سازمان تأمین اجتماعی

۱۸ سال سابقه بیمه پردازی اجباری دارم و ۲۲ ماه است بیمه‌شده مشاغل آزاد هستم. بعد از دو ماه به سن ۶۰ سالگی تمام می‌رسم و در این صورت کل سابقه‌ام ۴۰ سال تمام خواهد بود. با توجه به اینکه بیمه مشاغل آزاد من همراه با درمان است و به تعداد خودم، همسر و سه فرزند و پدر تحت تکفل قانونی مبلغ خیلی زیادی به عنوان حق سرانه در مان پرداخت می‌کنم، آیا بعد از بازنشستگی نیز لازم است به تعداد افراد تحت تکفل حق سرانه درمان پرداخت شود؟

خیر، بیمه‌شده‌ای که با احتساب سابقه بیمه اجباری و بیمه مشاغل آزاد بازنشسته می‌شود اگر سابقه بیمه اجباری او بدون در نظر گرفتن بیمه پردازی مشاغل آزاد کمتر از ۱۰ سال است در صورت تمایل به استفاده از درمان تأمین اجتماعی، از مستمری او حق سرانه در مان کسر می‌شود، اما چنانچه سابقه بیمه پردازی اجباری بیشتر از ۱۰ سال است (مثل شما که ۱۸ سال بیمه اجباری بودید) از مستمری بازنشستگی او صرفاً دو درصد برای درمان کسر می‌شود و مستمری بگیر و افراد تحت تکفل بدون پرداخت حق سرانه درمان می‌توانند از خدمات درمانی تأمین اجتماعی بهره‌مند شوند.

چون کارفرمای یک کارگاه ریخته‌گری از آشنایان من است، با پرداخت مبلغی بابت سرمایه کارگاه صرفاً به صورت شفاهی در سود و زیان کارگاه شریک هستم و هیچ‌گونه مدرک کتبی دال بر شراکت در کارگاه بین ما ردوبدل نشده است. با توجه به اینکه کارفرما سه نفر از کارگران کارگاه را بیمه کرده است آیا می‌تواند اسم من را نیز در لیست بیمه کارگران درج و حق بیمه آن را پرداخت کند؟

در کارگاه‌هایی که کارفرما دارای جواز کسب است اگر شریک کارفرما طبق سند مالکیت ادعای شراکت کند و در پروانه کسب کلمه «بارضایت شریک» درج شود و یا در کارگاه‌های فاقد مجوز کار و پروانه کسب اگر فردی طبق سند مالکیت ادعای شراکت کند و در شراکت‌نامه کتبی قید شده باشد در سرمایه و اداره کارگاه و هزینه‌ها و سود و زیان کارگاه شریک است. این قبیل شرکای کارفرما مشمول قانون تأمین اجتماعی نیستند. در بقیه موارد شریک کارفرما با هر عنوانی بیمه‌شده تلقی شده (مثل شما) و لازم است اسم او در لیست ارسالی به تأمین اجتماعی درج شده و حق بیمه آن پرداخت شود.

پدرم بازنشسته تأمین اجتماعی است. من از زمان طفولیت جهت استفاده از خدمات درمانی تأمین اجتماعی تحت پوشش بیمه پدرم بودم. اکنون نیز دانشجوی ترم اول هستم، اما در حال حاضر که ۱۷ سال سن دارم و هنوز به ۱۸ سالگی تمام نرسیده‌ام و فاقد شغل و شوهر هستم تأمین اجتماعی من را از تحت پوشش بودن پدرم خارج کرده است. چون چند سال قبل با تأیید مرجع قضایی یک سال سن خود را کاهش داده‌ام؛ آیا علت این موضوع تغییر تاریخ تولد در شناسنامه است؟

بله، ملاک استفاده افراد تحت تکفل بیمه‌شده یا مستمری بگیر از خدمات سازمان تأمین اجتماعی صرفاً شناسنامه‌ای است که در بدو استفاده از مزایای قانونی به سازمان تأمین اجتماعی ارائه می‌شود و هرگونه تغییر تاریخ تولد در شناسنامه برای سازمان تأمین اجتماعی موضوعیت نخواهد داشت. لذا چون شما طبق تاریخ تولد قبلی در حال حاضر ۱۸ سال تمام سن دارید نمی‌توانید از خدمات درمانی بهره‌مند شوید مگر اینکه از بیمه زنان خانه‌دار و یا بیمه دانشجویی و با حمایت درمان استفاده کنید.

در رابطه با قرارداد بیمه رانندگان برون‌شهری، قبل از معرفی به کمیسیون پزشکی مبلغی به عنوان علی‌الحساب پرداخت کرده‌ام، اما کمیسیون پزشکی قابلیت و استعداد جسمانی من را برای رانندگی تأیید نکرده و منجر به عدم عقد قرارداد بیمه رانندگان بین شهری شده است. آیا می‌توانم مبلغ پرداختی علی‌الحساب را از تأمین اجتماعی دریافت کنم؟

بله، در صورت عدم تأیید سلامت و استعداد جسمانی متقاضی بیمه رانندگان بین شهری مبلغ پرداختی علی‌الحساب بدون کسری هرگونه وجهی عیناً قابل استرداد است.

در ارتباط با بخشودگی اخیر جرائم حق بیمه، در پاسخ به اولین سؤال مطرح شده در شماره (۳۸۳) نشریه اعلام شده است چنانچه متقاضی بخشودگی جرائم حداقل به مدت یک سال از تاریخ تقسیط اصل حق بیمه و بیمه بیکاری نسبت به حفظ و اشتغال نیروی انسانی کارگاه مورد نظر بر مبنای لیست ارسالی اسفندماه سال ۱۴۰۱ اقدام کرده باشد می‌تواند از تسهیلات بخشودگی جرائم استفاده کند. در این خصوص کارگاه ما به علت مشکلات مالی، از مهرماه سال ۱۴۰۱ لغایت اسفندماه همان سال موفق به ارسال لیست و پرداخت حق بیمه کارکنان نشده و گزارش بازرسی آذرماه سال ۱۴۰۱ اشتغال سه نفر را در کارگاه تأیید کرده است. آیا کارگاه ما نمی‌تواند از بخشودگی جرائم استفاده کند؟

طبق بخشنامه جدید (موضوع الحاق یک تبصره) به بخشنامه قبلی بخشودگی جدید جرائم، کارگاه‌هایی که در سال ۱۴۰۱ طبق گزارش بازرسی با داشتن پرسنل شاغل دارای فعالیت بودند، لکن به علت مشکلات اقتصادی لیست حق بیمه کارگران خود را به سازمان تأمین اجتماعی ارسال نکرده‌اند، در صورت تمایل به استفاده از تسهیلات بخشودگی جرائم، با تقسیط اصل بدهی همراه با بیمه بیکاری، چنانچه حداقل به مدت یک سال از زمان تقسیط بدهی نسبت به آخرین گزارش بازرسی در اسفندماه سال ۱۴۰۱ و یا گزارش بازرسی منتهی به اسفندماه سال قبل، از تعدیل نیروی شاغل در کارگاه خودداری کرده و نسبت به ارسال لیست و پرداخت حق بیمه شاغل در مدت مذکور اقدام کنند می‌توانند با تقسیط اصل بدهی و بیمه بیکاری کلیه بدهی‌های قطعی شده لغایت سال گذشته، طبق ضوابط ذکر شده در شماره قبلی نشریه مشمول بخشودگی جرائم شوند.

اجرائیات تأمین اجتماعی یکی از شعب تهران در قبال بدهی اجرایی شرکت تولید ماشین آلات کشاورزی، ملکی در منطقه شمیرانات را که متعلق به شرکت است از طریق اداره ثبت اسناد و املاک توقیف کرده و قصد فروش آن را از طریق مزایده دارد. چون شرکت قبل از بازداشت تصمیم داشت ملک مذکور را به فروش برساند آیا امکان دارد در ازای ملک بازداشتی، ملک دیگری را در یکی از مناطق دیگر تهران به تأمین اجتماعی معرفی کنیم تا از ملک مورد نظر رفع بازداشت به عمل آید؟

اگر پس از بازداشت مال غیرمنقول، مدیون مال دیگری را معرفی کند به شرطی سازمان تأمین اجتماعی با این موضوع موافقت می‌کند که ملک معرفی شده جدید به لحاظ ارزش و سهولت در فروش کمتر از مال توقیفی نبوده و ارزش ملک معرفی شده کفاف پرداخت مطالبات تأمین اجتماعی را تأمین کند که در این صورت پس از بازداشت ملک معرفی شده از مال غیرمنقول قبلی رفع بازداشت به عمل می‌آید.

یک کارگاه تراشکاری می‌بالتی بدهی اجرایی دارد که پرداخت نشده است. از سوی دیگر مدتی است این کارگاه تعطیل شده و فاقد فعالیت است. همچنین ملک کارگاه که به صورت مشاعی به نام سه نفر است اخیراً توسط اجرائیات تأمین اجتماعی از طریق اداره ثبت اسناد بازداشت شده است. آیا یکی از شرکای می‌تواند با پرداخت قسمتی از بدهی به عنوان سهم خود، درخواست رفع بازداشت کند؟

خیر، طبق مقررات مربوط به بدهی‌های اجرایی، اگر مال غیرمنقول بازداشتی محل کارگاه است و چند نفر شریک مشاعی دارد، هر یک از شرکای نمی‌توانند با پرداخت بدهی معادل سهم خود درخواست رفع بازداشت کنند و در هر حال رفع بازداشت منوط به ترتیب پرداخت کل دیون است.

برای عقد قرارداد بیمه اختیاری جهت انجام معاینات به کمیسیون پزشکی معرفی شده‌ام، اما کمیسیون من را از کارافتاده کلی تشخیص داده است. آیا با این حال نمی‌توانم از بیمه اختیاری استفاده کنم؟

بر اساس گواهی مراکز معاینه سازمان تأمین اجتماعی، اگر متقاضی بیمه اختیاری در بدو قرارداد به علت بیماری یا عارضه خاصی از کار افتاده کلی شناخته شود، مجاز به عقد قرارداد و استفاده از بیمه اختیاری خواهد بود، اما نکته مهم این است که بیمه‌شده فقط می‌تواند از تعهدات بازنشستگی و بازماندگان بهره‌مند شود و بیماری و عارضه اولیه موقع قرارداد موجب استفاده از تعهدات کارافتادگی کلی نخواهد بود، مگر اینکه به عارضه یا بیماری دیگری غیر از بیماری بدو قرارداد مبتلا شود که در این صورت طبق ضوابط مربوطه استفاده از حمایت از کارافتادگی کلی برای او بلامانع است.

بیمه‌شده زن دارای ۲۹ سال و ۶ ماه سابقه بیمه پردازی هستم. در سنوات گذشته پس از تأیید مرجع قضایی با تغییر تاریخ تولد، سن خود را یک سال افزایش داده‌ام و بر اساس افزایش مذکور در حال حاضر ۴۴ سال و ۶ ماه سن دارم که شش ماه دیگر به ۴۵ سال تمام می‌رسد. آیا با این حال می‌توانم بعد از شش ماه با ۳۰ سال سابقه و ۴۵ سال سن بازنشسته شوم؟

خیر، طبق قانون الحاق یک تبصره به عنوان تبصره (۲) ماده (۳) قانون تأمین اجتماعی مصوب سال ۱۳۷۹ مجلس شورای اسلامی، ملاک تشخیص و تعیین سن بیمه‌شده و افراد تحت تکفل او جهت استفاده از مزایای قانون تأمین اجتماعی، تاریخ تولد مندرج در شناسنامه‌ای است که در بدو بیمه شدن به سازمان تأمین اجتماعی ارائه و در پرونده فنی بیمه‌شده ضبط شده است. پس از آن هرگونه تغییراتی در شناسنامه به عمل آمده باشد برای سازمان تأمین اجتماعی معتبر نخواهد بود یعنی شما بعد از یک سال و شش ماه که سن واقعی تان به ۴۵ سال تمام می‌رسد می‌توانید درخواست بازنشستگی کنید. البته اگر این امر اضطراری است و در حال حاضر بیمه‌شده اجباری هستید می‌توانید از بازنشستگی زنان بیمه‌شده با ۴۲ سال سن و ۲۰ سال سابقه و حقوق ۲۰ روزه استفاده کنید. در غیر این صورت بعد از شش ماه که مدت بیمه پردازی شما به ۳۰ سال می‌رسد باید منتظر باشید سن واقعی نیز به ۴۵ سال تمام ختم شود تا بتوانید بازنشسته شوید.

پدرم که بیمه‌شده تأمین اجتماعی بود یک هفته است فوت کرده و برقراری مستمری بازماندگان برای مادر من که فاقد شغل و شوهر هستم در دست اقدام است. شعبه برقرار کننده مستمری بازماندگان به من اعلام کرده که جهت ارائه تعهدنامه مبنی بر نداشتن شغل و شوهر به تأمین اجتماعی مراجعه کنم. آیا اخذ تعهدنامه از دختر متوفی به صورت غیر حضوری نیز امکان پذیر است؟

قبلاً ۳۰ خدمت از خدمات سازمان تأمین اجتماعی غیر حضوری انجام می‌شد اما در حال حاضر طبق اعلام مسئولان سازمان، خدمات غیر حضوری به ۵۷ مورد افزایش یافته که یکی از آن‌ها اخذ تعهدنامه نداشتن شغل و شوهر برای دختر متوفی از طریق سامانه خدمات غیر حضوری تأمین اجتماعی به نشانی (es. tamin.ir) است. لذا اگر حساب کاربری نزد تأمین اجتماعی داشته باشید می‌توانید از این خدمت بهره‌مند شوید.

از تاریخ فروردین ماه سال ۱۴۰۱ کارگاه تراشکاری راه‌اندازی کرده‌ام و حق بیمه دو نفر از کارگران را مرتب پرداخت می‌کردم که تعداد آن‌ها در بازرسی شهر یورماه سال ۱۴۰۱ نیز مورد تأیید قرار گرفته است. بعد از مدتی به عللی کارگاه از مهرماه سال ۱۴۰۱ تعطیل شده است. اخیراً از طرف تأمین اجتماعی صورتحساب بدهی برای من ابلاغ شده در حالی که کارگاه تعطیل بوده و بازرسی تأمین اجتماعی در اسفندماه سال ۱۴۰۱ ضمن مراجعه به تراشکاری اعلام کرده کارگاه تعطیل است. بر چه مبنایی بدهی محاسبه و به من ابلاغ شده است؟

هروقت به علت تعطیلی کارگاه، کارگران ترک کار می‌کنند و کارگاه عملاً تعطیل می‌شود کارفرمایان حتماً باید موضوع را در لیست ماه بعدی منعکس کنند و در صورت عدم اعلام ترک کار بیمه‌شدگان و تعطیلی کارگاه، از نظر محاسبات حق بیمه، تاریخ بازرسی بعدی تاریخ تعطیلی کارگاه خواهد بود و حق بیمه کارگران تا تاریخ بازرسی بعدی محاسبه و به کارفرما ابلاغ می‌شود. در هر حال اگر از تاریخ ابلاغ بدهی ۳۰ روز سپری نشده می‌توانید به اعلام بدهی اعتراض کنید تا در هیأت تشخیص مطالبات بدوی تأمین اجتماعی مورد رسیدگی مجدد قرار گیرد.

پدرم تحت تکفل من و زیر پوشش خدمات سازمان تأمین اجتماعی است. به تازگی و به علت مشکل خاصی که دارد، پزشک معالج برای او پروتز بالای زانوئی اندام تحتانی تجویز کرده است. در شماره قبلی نشریه اعلام شده بود که در سال ۱۴۰۲ تعرفه پروتزها افزایش یافته است. سازمان تأمین اجتماعی برای پروتز مذکور چقدر پرداخت می‌کند؟

چون پروتزهای بالای ۱۰ میلیون ریال باید به تأیید کمیسیون پزشکی برسد، پروتز بالای زانوئی اندام تحتانی بعد از اظهار نظر کمیسیون از مبلغ ۴۵ میلیون ریال قبلی به مبلغ ۶۷ میلیون و ۵۰۰ هزار ریال فعلی افزایش یافته است.

حق بیمه اختیاری را تا آخر سال ۱۴۰۲ پیش پرداخت کرده‌ام. اخیراً بعد از شرکت در آزمون استخدامی کشوری به استخدام سازمان امور مالیاتی درآمده و از شمول قانون تأمین اجتماعی خارج شده‌ام. آیا سازمان تأمین اجتماعی مبلغ پیش پرداختی حق بیمه اختیاری را به من مسترد می‌کند یا خیر؟

اگر بیمه‌شده اختیاری و یا بیمه صاحبان حرف و مشاغل آزاد در حین بیمه پردازی به‌طور هم‌زمان مشمول نظام حمایتی خاص سایر صندوق‌های بیمه‌ای قرار گیرد بعد از کسر حق بیمه سهم درمان (برای بیمه اختیاری) و یا حق سرانه درمان (برای بیمه مشاغل آزاد) بقیه پیش پرداختی عیناً به بیمه‌شده مسترد می‌شود.